

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høringsnotat

Forslag til forlengelse av midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19

7. mars 2022

1	Innledning.....	2
2	Bakgrunn	2
3	Gjeldende rett	2
4	Departementets vurdering og forslag	4
4.1	Videreføring av lovens generelle bestemmelser	4
4.2	Videreføring av regler som er knyttet til konkrete skoleår	4
4.2.1	Innledning.....	4
4.2.2	Unntak fra kravet om å tilby leirskole.....	4
4.2.3	Forskriftshjemlene knyttet til påbygg	5
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	5
6	Forslag til lovendring.....	6

1 Innledning

Kunnskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19.

Det følger i dag av den midlertidige loven at den oppheves 30. juni 2022.

Kunnskapsdepartementet foreslår at lovens virketid forlenges til 31. desember 2022. Departementet foreslår også at enkelte regler som er knyttet til spesifikke skoleår forlenges. For øvrig foreslår departementet at loven videreføres uten innholdsmessige endringer.

2 Bakgrunn

Når barnehager og skoler er underlagt begrensninger av smittevern hensyn, har det betydning for hvordan driften kan organiseres. Det ble derfor 27. mars 2020 vedtatt midlertidige forskrifter om tilpasninger i lovgivningen om barnehager og grunnopplæringen med hjemmel i den nå opphevede *midlertidig lov om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv.* (koronaloven). Ved opphevelse av koronaloven ble de midlertidige reglene fastsatt i en midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven. Den midlertidige loven ble lagt fram for Stortinget i Prop. 102 L (2019–2020) *Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19.*

Loven har blitt forlenget i tre omganger i tråd med forslaget i Prop. 8 L (2020–2021) *Endringer i midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av loven)*, Prop 137 L (2020-2021) *Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)* og Prop. 9 L (2021-2022) *Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse).* Loven har nå varighet til 30. juni 2022.

3 Gjeldende rett

Midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 52 om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 inneholder midlertidige regler på barnehage- og opplæringsområdet. Formålet med loven er at barn, unge og voksne i størst mulig grad skal kunne få ivaretatt sine rettigheter etter barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven, samtidig som det tas hensyn til hva som er mulig når barnehager og skoler er stengt eller er underlagt begrensninger av smittevern hensyn som følge av utbruddet av covid-19.

Reglene om tilpasninger i opplæringsloven gjelder også på Svalbard med de særlige tilpasningene som følger av forskrift 18. januar 2007 nr. 76 om grunnskoleopplæring og videregående opplæring på Svalbard. De øvrige reglene i den midlertidige loven gjelder ikke på Svalbard.

I § 2 i den midlertidige loven er barnehagelovens anvendelse i perioder hvor barnehagen er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven fastsatt. Bestemmelsen gjør tilpasninger i reglene om rett til barnehageplass og i tilrettelegging som følger av enkeltvedtak. Tilpasningene innebærer ikke nye plikter, men adgang til å fravike enkelte regler helt eller delvis i situasjoner hvor barnehagen er stengt eller underlagt andre begrensninger med hjemmel i smittevernloven. I den midlertidige loven § 3 er det hjemmel til å regulere i forskrift hvem som skal ha tilbud i barnehagen dersom barnehagen ellers er stengt eller har redusert åpnings- og oppholdstid på grunn av smitteverntiltak.

I § 7 er det slått fast at skoleeiere har plikt til å sørge for opplæring så langt som mulig selv om skolene er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven. Bestemmelsen gir også hjemmel til å gi regler i forskrift om hvem som skal få opplæring hjemme selv om skolen er åpen, og hvem som skal få opplæring på skolen selv om skolen ellers er stengt eller har redusert åpnings- og oppholdstid på grunn av smitteverntiltak.

I § 8 er det regler om opplæringslovens og friskolelovens anvendelse i perioder hvor skolen er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven. I bestemmelsen er det gjort tilpasninger i flere regler i opplæringsloven og friskoleloven. Tilpasningene innebærer ikke nye plikter, men adgang til å fravike enkelte regler helt eller delvis i situasjoner hvor skolen er stengt eller underlagt andre begrensninger med hjemmel i smittevernloven. Dette gjelder regler om organisering, enkeltvedtak om tilrettelegging, læremidler, psykososialt miljø, skolefritidsordning, leksehjelp og leirskole. Reglene om leirskole gjelder for våren 2020 og skoleåret 2020-2021, men ikke for inneværende skoleår.

I §§ 4 og 9 er det regler om foreldrebetaling i barnehager og skolefritidsordninger. Reglene innebærer at foreldre skal betale ordinær pris selv om barnehagen eller skolefritidsordningen har redusert åpningstid på grunn av smitteverntiltak. Dersom virksomheten er stengt med hjemmel i smittevernloven, skal derimot foreldrene ikke betale. Kommunen skal kompensere private barnehager for tapt foreldrebetaling.

I §§ 5 og 6 er det regler om tilskudd til private barnehager og om avkortning av tilskuddet. Kommunen skal gi tilskudd til private barnehager som er stengt med hjemmel i smittevernloven, men tilskuddet kan avkortes i enkelte situasjoner.

I § 10 fremgår det at ungdom som tas inn til Vg3 påbygging skoleåret 2020–2021, ikke bruker av retten til videregående opplæring dette skoleåret. I § 11 er retten til inntak til påbygg i skoleåret 2020–2021 utvidet for de som ikke har bestått fag- og svenneprøven. Departementet har i midlertidig forskrift om tilpasninger i reglene om barnehager, grunnskoler og videregående opplæring som følge av utbrudd av covid-19 §§ 13 og 14 fastsatt tilsvarende unntaksordninger for skoleåret 2021–2022.

I § 12 er det gitt hjemmel til Utdanningsdirektoratet til å behandle personopplysninger dersom det er nødvendig i forbindelse med eksamensgjennomføring i en smittesituasjon.

I § 13 er det fastsatt at den midlertidige loven oppheves 30. juni 2022.

4 Departementets vurdering og forslag

4.1 Videreføring av lovens generelle bestemmelser

Slik smittesituasjonen er nå, kan de fleste barnehager og skoler drive normalt, med enkelte smitteverntiltak. Reglene om testing, karantene og isolasjon er vesentlig endret den siste tiden, og er ikke like strenge som tidligere. Det er likevel usikkert hvordan situasjonen vil utvikle seg, og både nasjonalt og lokalt kan det oppstå situasjoner hvor det er nødvendig med nye smitteverntiltak som påvirker skole- og barnehagedriften. Det kan ikke utelukkes at det etter 30. juni kan bli nødvendig med vedtak om lokale eller nasjonale smitteverntiltak som påvirker skole- og barnehagedriften.

Departementet mener at det må tas høyde for at det også etter 30. juni kan være behov for å ha regler som bidrar til at barn, unge og voksne i størst mulig grad skal få ivaretatt sine rettigheter etter barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven, samtidig som det gis rom for nødvendige tilpasninger til en situasjon med inngripende smitteverntiltak.

Departementet mener det er sannsynlig at behovet for de midlertidige reglene avtar framover, men på grunn av usikkerheten om hvordan situasjonen med covid-19 vil utvikle seg, mener departementet at det kan være nødvendig å videreføre den midlertidige loven utover 30. juni. Departementet vil understreke at reglene i den midlertidige loven i seg selv ikke innebærer innskrenkninger i rettigheter etter barnehage-, opplærings- og friskoleloven. Reglene i loven kommer bare til anvendelse dersom det fattes lokale vedtak etter smittevernloven som påvirker skole- og barnehagedriften.

Kunnskapsdepartementet foreslår å forlenge den midlertidige loven om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven uten innholdsmessige endringer.

Når det gjelder varighet, foreslår departementet at loven forlenges fram til 31. desember 2022. Dette vil gi barnehagene og skolene nødvendig forutsigbarhet ved oppstart etter sommerferien, samtidig som det tas hensyn til at det kan bli behov for tilsvarende regler ut året. Departementet vurderer at en slik varighet er forsvarlig i lys av at de midlertidige lovene kun åpner for tilpasninger som er nødvendige på grunn av smitteverntiltak.

4.2 Videreføring av regler som er knyttet til konkrete skoleår

4.2.1 Innledning

Enkelte regler i den midlertidige loven gjelder kun for nærmere spesifiserte skoleår. Dette er tilfelle for reglene i § 8 første ledd bokstav g om unntak fra kommunens plikt til å tilby leirskole eller annen skoletur. Videre gjelder dette for forskriftshjemlene i siste ledd i henholdsvis §§ 10 og 11.

4.2.2 Unntak fra kravet om å tilby leirskole

I lovens § 8 første ledd bokstav g framgår det at kravet i opplæringslova om å tilby leirskole, ikke gjelder overfor enkelte avgangselever.

Unntaket i § 8 første ledd bokstav g gjelder kun for periodene som er presisert i loven, nemlig våren 2020 og skoleåret 2020-2021. Reglene gjelder foreløpig ikke for inneværende skoleår. Departementet mener det er hensiktsmessig at reglene også gjelder

for planlagte skoleturer for 10. trinn for skoleåret 2021-2022, dersom det er planlagt leirskole dette skoleåret som ikke kan gjennomføres på grunn av utbruddet av covid-19.

Departementet foreslår ikke nå å forlenge reglene til skoleåret 2022-2023. Dersom det blir nødvendig for enkelte skoler å avlyse planlagte skoleturer høsten 2022 på grunn av utbruddet av covid-19, må det forventes at turen kan tas igjen våren 2023. Dersom covid-19-situasjonen gjør det vanskelig å gjennomføre skoleturer våren 2023, vil departementet vurdere eventuelle unntaksregler senere. Det vises i den anledning til at departementet i dette høringsnotatet foreslår å forlenge loven til 31. desember 2022, og at det uansett må foretas en ny vurdering av eventuell ytterligere forlengelse av loven.

4.2.3 Forskriftshjemlene knyttet til påbygg

I lovens § 10 første ledd fremgår det at ungdom som tas inn til Vg3 påbygging skoleåret 2020–2021, ikke bruker av retten til videregående opplæring dette skoleåret. Det samme gjelder for skoleåret 2021-2022, men dette er regulert i forskrift (midl. forskrift om tilpasninger i reglene om barnehager, grunnskoler og videregående opplæring som følge av utbrudd av covid-19 § 13), med hjemmel i lovens § 10 andre ledd. Departementet foreslår at forskriftshjemmelen i lovens § 10 andre ledd videreføres til skoleåret 2022-2023. Dette er hensiktsmessig for det tilfelle at det er nødvendig å videreføre de materielle reglene i forskriftens § 13. Departementet tar ikke nå stilling til om reglene i forskriftens § 13 skal videreføres, men kommer eventuelt tilbake til dette i egen høringsprosess.

På tilsvarende måte som for lovens § 10 andre ledd, foreslår departementet at forskriftshjemmelen i § 11 tredje ledd videreføres til skoleåret 2022-2023. Bestemelsen i § 11 omhandler betinget inntak til Vg4 påbygging til generell studiekompetanse. De materielle reglene for skoleåret 2021-2022 fremgår av forskriftens § 14, jf. lovens 11 tredje ledd. Departementet tar ikke nå stilling til om reglene i forskriftens § 14 skal videreføres, men kommer eventuelt tilbake til dette i egen høringsprosess.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om forlengelse av tilpasningene i reglene i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven antas ikke i seg selv å få betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Så lenge det er smitteverntiltak som skolene og barnehagene må forholde seg til, vil det likevel være ekstraordinære kostnader knyttet til ekstra bemanning, smittevernutstyr, renhold m.m. Hva de konkrete konsekvensene blir for den enkelte barnehage og skole, er avhengig av tilgjengelig personell, hva de har av utstyr, og hvilket nivå smitteverntiltakene skal være på. Hva de økonomiske konsekvensene vil være av bestemmelsene om kompensasjon for tapt foreldrebetaling og tilskudd, vil avhenge av hvor mange og i hvor lang tid barnehagene eller skolefritidsordningene er stengt.

Kunnskapsdepartementet viser for øvrig til omtale av økonomiske og administrative konsekvenser i Prop. 102 L (2019–2020) *Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19*, Prop. 8 L (2020–2021) *Endringer i midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19*, Prop. 137 L (2020–2021) *Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven*

for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene) og Prop. 9 L (2021-2022) Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse).

6 Forslag til lovendring

Lov om endringer i midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

I

I midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 52 om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd bokstav g skal lyde:

Kravet i opplæringslova § 13-7 b om å tilby leirskole gjelder ikke overfor elever på 10. trinn i skoleåret 2019–2020 som det var planlagt leirskole for våren 2020. Kravet om å tilby leirskole gjelder heller ikke overfor elever på 10. trinn i skoleåret 2020–2021 dersom det er planlagt leirskole dette skoleåret som ikke kan gjennomføres på grunn av utbruddet av covid-19. *Kravet i opplæringslova § 13-7 b om å tilby leirskole gjelder ikke overfor elever på 10. trinn i skoleåret 2021–2022 dersom det er planlagt leirskole dette skoleåret som ikke kan gjennomføres på grunn av utbruddet av covid-19.*

§ 10 andre ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette tilsvarende utvidelse som i første ledd for ungdom som tas inn til Vg3 påbygging skoleåret 2021–2022 *og skoleåret 2022-2023.*

Nytt § 11 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette tilsvarende utvidelse som i første ledd, jf. andre ledd, for inntak til Vg4 påbygging skoleåret 2021–2022 *og skoleåret 2022-2023.*

§ 13 andre ledd skal lyde:

Loven oppheves *31. desember 2022.*

II

Loven trer i kraft straks.